

I. ГОДИНА ВАРНА 20 АВГУСТЪ 1886. ЕДИНАДЕСЕТА КНИЖКА В.

МЕДИЦИНСКО СПИСАНИЕ

ИЗДАВА

ВАРНЕНСКОТО МЕДИЦИНСКО ДРУЖЕСТВО

ИЗЛИЗА на 1, 10 и 20 число сѣки мѣсець.

ЦѢНАТА ЗА ГОДИНА

Въ България 8 лева

„ странство 8 $\frac{1}{2}$ „ златни

ПОДПИСКИ СЕ ПРИЕМАТЪ

въ

РЕДАКЦИЈАТА НА „М. СПИСАНИЕ“

ВАРНА.

Съдържание: Терапевтическа гигиена. — Червеи намерени въ бълвоча и въ испражненията. — Единъ случай изцѣряване отъ бѣсъ. — Отчасти отговорността на лудитѣ. — Смъртността въ гр. Варна презъ мѣсецитѣ Априлий, Май и Юний 1886 година.

Терапевтическа гигиена.

(Продължение).

Отъ времето на Lavoisier до Liebig се мислеше че кислорода, като влиза въ кръвта чрезъ дъханицето, се посѣлъ отъ кръвнитѣ зрънца до дълбочината на тканята, изгорѣвалъ всичкитѣ тѣзи албуминовидни начала, които послѣ се отдѣляли чрезъ разни пжтища на тѣлото подъ видъ на уреа, ако горѣнието е било пълно, на урейна киселина, ако то не е било пълно. Кислорода туку е играялъ първата роль.

Новата теория отдава на кислорода второстепенна роль. Спорѣдъ нея живущата клетка (cellula) видоизмѣнявала албуминовиднитѣ начала, като дѣйствувала подобно на една мая (ферментъ) и както маята на пивото преобразува захарята въ алкоолъ, micrococcus ureae преобразува уреята въ аммониакъ (пшадърень спиртъ), bacillus subtilis произвежда бутирическата ферментация (гряняване на маслата); тъй сѣщо и клетката раздѣляла разнитѣ албумини, отхвърляла едни, приемала други и видоизмѣнявала, напримѣръ, бѣлтѣка на яйцето въ кръвенъ бѣлтѣкъ или серинъ. Еднажъ това раздѣление извър-

шено спорѣдъ нуждата на организма, кислорода довършвалъ дѣйствието и изгорѣвалъ тѣй раздѣленитѣ елементи.

Двѣ ipotesi били направени върху тѣзи клѣточни теории; едни (Pflüger, Valentin, Hoppe-Seyler) поддържатъ че раздѣлението ставало въ закрѣпения бѣлтѣкъ т. е. въ серина; Voit напротивъ поддържа че то се извършва както въ всмукания тѣй и въ закрѣпения бѣлтѣкъ. Lescorhé, който е изложилъ твърдѣ напълно тѣзи теории въ своето съчинение върху подаграта, приема теорията на Voit.

Тѣзи клѣточна теория на храненieto се потвърждава и отъ не отдавнашнитѣ изслѣдвания на Pasteur и Gautier. Тя като счита че живата клѣтка дѣйствува като фигури ферменти оприличва храненieto на едно киснение (ферментация) спорѣдъ правилата установени отъ Пастъора. Тя освѣтлява сжщо ролята на живущата клѣтка, която спорѣдъ Gautier има своенство да отдѣля отъ бѣлтѣчнитѣ вещества леукомаинитѣ, които произлизатъ отъ тѣхното разединение.

Pettenkofer е ясно доказалъ, че бѣлбѣчнитѣ вещества или остатокъ отъ тѣхното горѣние се намиратъ нацѣло въ пикучѣта; тѣй щото ако увеличимъ количеството на тѣзи азотни вещества въ организма, увеличаваме пропорционално и почти математически количеството на азота въ пикучѣта. Ако лишимъ организма отъ тѣзи азотни начала, тогава самия организмъ го доставя. Слѣдующата таблица заета отъ Pettenkofer доказва тукъ изложенитѣ факти.

Храна	Азотъ въ храната въ грамове	Вдхнатъ кислородъ	Азотъ въ пикучѣта и испражненията	Вжглеродъ въ водата чрезъ бѣлитѣ дробове	
азотни	I-ий день	42,61	850	28,71	273,6
режимъ	II-ий „	42,59	876	36,14	283,1
смѣсенъ	почивка	19,48	831,6	19,47	253,1
режимъ	работа	19,4	980	19,28	329,1
неазотенъ	режимъ	1,29	808	13,43	228
постъ	почивка	0	766,25	12,39	195,4
	работа	0	807,18	12,36	323,9.

Нѣкои си са помислили да приложатъ пептонитѣ въ терапевтиката и Sanders е единъ отъ първитѣ, който е направилъ това приложение практично. Опититѣ на Haly, на Plotz и на Catillon са положително доказали че пептонитѣ могатъ да бѣдатъ достаточни за храненieto. За да се поддържи храненieto на чловѣка трѣбва да се дава по 1 грамъ твърдъ пептонъ на 1 килограмъ отъ тѣжината на тѣлото. За кучето дозата е по-голяма, тя възлиза на 3 грама за 1 килограмъ отъ тѣлото. Разумѣва се че на тая храна трѣбва да се прибавятъ водовжглеродни елементи, като мазъ и хлѣбъ.

Пептонитѣ иматъ разни свойства, зависящи отъ начина на при-

готовлението. Едни са кисели, други са безразлични; едни са жидки, други са твърди. Даже тѣхнитѣ реакции са различни и това показва до колко е сложенъ въпроса на пептонитѣ. Въ всѣкий случай по предпочтително е да се даватъ твърди пептони отъ колкото жидки.

Вкуса на пептонитѣ докарва на оний на клея (туткала) и често бива много силенъ, по която причина много болни се отвращаватъ да ги приемватъ. Отъ нѣколко време се предлагатъ пептони съ по приятенъ вкусъ, както са пептонитѣ отъ нѣмска фабрикация, но лошото е това че въ тѣхъ трѣбва да влиза значително количество желатинъ. Тѣзи пептони сухи, жидки или желатинозни могатъ да се растопятъ въ булонъ и да се дадатъ на болнитѣ, но този способъ е малко распространенъ. Най-добрия възбудителъ на пептическата секреция на стомаха е месото, а пептонитѣ намѣсто да благоприятствуватъ на тая секреция и на пищеварението, напротивъ ги замедляватъ.

И тѣй тѣзи приготовления са далечъ отъ да изпълняватъ всичкитѣ обѣщания, които виждаме помѣстени въ разни обявления, гдѣто се хвали тѣхното употребление, въ замѣна обаче тѣ принасятъ голѣми услуги въ храненнето чрезъ правото чѣрво. Още въ 1879 год. Dujardin Beaumetz е доказалъ, че дебелото чѣрво не е въ състояние да видоизмѣни бѣлтъчнитѣ вещества, че то само има свойство да всмуква и че ако искаме да поддържаме храненнето чрезъ него, то трѣбва да се служимъ съ пептонизирани храни. Слѣдователно единственитѣ хранителни клизми които трѣбва да употребяваме са пептонизирани. Dujardin Beaumetz се служи съ слѣдующата формула: въ една чаша млѣко туря 2—3 чорбяни лъжници житъкъ пептонъ или пѣкъ по добръ 2—3 чайни лъжички сухъ пептонъ, единъ желтъкъ отъ яйце, 5 капки laudanum и 50 сантиграма натриевъ бикарбонатъ, ако пептонитѣ които употребява са кисели, защото материтѣ които се съдържатъ въ дебелото чѣрво са винаги или безразлични (неутрални) или лугави, а никога кисели.

Втората група на органическитѣ азотни вещества е съставена отъ желатинородни вещества. Тѣ са: осепнъ, съединителното tissue-сухитѣ жили, хрущелитѣ, хондрина и др. Общата имъ чѣрта е тази, че посредствомъ продължително варение тѣ даватъ желатинъ. Неотдавна се мислѣше че тѣ се смилали и всмуквали особено въ стомаха; само това е вѣрно че много отъ тѣхъ се смилатъ лесно, но за нещастие повечето съдържатъ сухожилни части, които не могатъ да се всмучатъ и които намираме почти цѣли въ испражненията.

Хранителната важность на тѣзи желатинородни вещества е съвършено слаба. Нѣкога Darcet е хвалѣлъ твърдѣ много булона съ

желатинъ, тъй щото били устроени заведѣния гдѣто приготвявали такъвъ булпонъ и подобно заведѣнно устроено въ болницата Saint-Louis е хранило отъ 1829 до 1840 год. 94,542 болни.

Академическата комисия е доказала, че този булпонъ нѣма никакво смилително свойство; обаче Schiff е забѣляжилъ едно свойство на тѣзи желатинородни вещества, то е че тѣ благоприятствуватъ на секрецията на стомахния сокъ и за това трѣбва да влѣзатъ въ групата на пептороднитѣ храни.

Третата група на азотнитѣ вещества е съставена отъ животни и растителни алкалоиди, като: теоброминъ, кафенинъ, леукоманин и птомаини. Първитѣ два ще изучимъ, когато говоримъ за питиетата и ще видимъ, че кафенна и неговитѣ производни могатъ да се считатъ като истински храни. Нѣщо чюдно което можемъ да забѣляжимъ е, че има едно сближение между нѣкои окислени продукти на бѣлтъчнитѣ вещества, като ксантина съ кафенна и теобромина. по-неже кафенна билъ единъ триметилксантинъ, а теобромина — диметилксантинъ.

Минуваме къмъ изучаванieto на неазотнитѣ органически вещества. Раздѣлихме ги на двѣ групи: 1) на въглеродни хидрати състоящи отъ нишаста, захари и гомми и 2) на неутрални мази, въ които влизатъ маслата, мазитѣ и олеитѣ.

Въглероднитѣ хидрати могатъ да влѣзатъ въ кръвообращението само слѣдъ като се преобърнатъ въ гликозъ; това видоизмѣнение става въ разни мѣста на пичеварителния каналъ. Отъ като Leusch е показалъ първий въ 1831 год. свойството на слюнката да преобръща нишастата въ захаръ, ние знаемъ отъ опититѣ на Schwann, на Sébastien а особено отъ онѣзи на Mialhe, че това видоизмѣнение се дължи на единъ особенъ ферментъ нарѣченъ *птиалинъ* или *слюнкова диастаза*. Стомахния сокъ не препятствува на това дѣйствие, както са претендирали Boutron и Frémy; напротивъ споредъ опититѣ на Charles Richet той го усилвалъ.

Но трѣбва да признаемъ, че въ това видоизмѣнение на амилациейнитѣ вещества, слюнката играе второстепенна роль, то се дължи най-паче на панкреатическия сокъ, спорѣдъ както са го доказали пълнитѣ издирвания на Bouchardat и Sandras. Панкреатическия сокъ дължи това свойство на единъ особенъ ферментъ нарѣченъ *амилазинъ* и това дѣйствие се допълнявало отъ секрецията на жлезитѣ на Brunner, които Cl. Bernard счита като чревни слюнчени жлезди.

Тръстената захаръ, за да проникне въ организма, трѣбва да се преобърне и това преобръщане става въ чревния сокъ. Въглероднитѣ хидрати, еднажъ обрнати въ гликозъ, минуватъ въ кръвта

и неговото присъствие въ кръвната житкостъ съставлява това което наричаме *физиологическа гликемия*. Когато амплацейнитъ и захарни вещества произвеждатъ гликозъ въ твърдъ голъмо количество, той се отдѣлява чрезъ пикучьта и предизвиква хранителна гликозурия.

По-голѣмата частъ отъ гликоза претърпява дѣйствието на кислорода и изгаря бързо като дава въглена киселина и вода; друга частъ отива въ черния дробъ, гдѣто образува черно-дробний гликогенъ, който ще даде на организма гликозъ, когато такъвъ не се намира вече въ храната.

Въглероднитъ хидрати могатъ ли достави мазъ на организма? Този въпросъ е много важенъ особено за хранителния режимъ на тлъститъ хора. За Liebig нѣма съмнение, че тѣзи въглеродни хидрати могатъ направо да образуватъ мазъ; Soxhlet е на сѣщото мнѣние и че при затлъстяването на свинетъ въглероднитъ хидрати били, които произвеждали мазьта. Voit не мисли че нишастата и захарьта могатъ направо да дадатъ на нашитъ ткания мазъ, но поддържа, че тѣзи въглеродни хидрати дадени заедно съ албуминовидни вещества благоприятствуватъ на видоизмѣненнето на тѣзи вещества въ мазъ. И наистина опититъ на Henneberg са доказали че 100 грамма албуминъ произвежда тъй 52 гр. мазъ сир. повече отъ половината си.

Dujardin-Beaumetz вѣрва, че е възможно гликоза да се преобърне въ мазъ. Между формулата на гликоза: $C^6H^{12}O^6$, и оная на глицерина: C^3H^8O има голѣмо сходство и може да се каже че глицерина произлиза отъ раздвоението на гликоза съ единъ излишекъ отъ водородъ. Не трѣбва да забравяме че ако повечето отъ нашитъ клетки са *аеробни*, спречъ живѣятъ въ съприкосновение съ кислорода, има други, както го е доказалъ Gautier, които са *анаеробни* и вѣроятно на тѣзи послѣднитъ се дължи това специално видоизмѣнение на въглероднитъ хидрати въ мазъ. Която мисль и да приемемъ, било на Liebig, било на Voit, резултата е сѣщия, именно че въглероднитъ хидрати благоприятствуватъ направо или косвенно на натрупването на мазьта въ организма.

Колкото до неутралнитъ мази, тѣ влизатъ въ организма презъ хилоноснитъ сѣдини въ състояние на емулзия или по-вѣроятно на раздвоение. Това видоизмѣнение на мазнитъ вещества се дължи сѣщо на панкреаса. Въ нашитъ пищеварителни дѣйствия панкреаса играе твърдъ важна роль и на теоретичитъ отъ които едни искатъ щото чловѣкъ да се храни исклучително съ растителни храни и други само съ азотни, трѣбва да отговоримъ че чловѣкъ е всеяденъ. Той е такъвъ по расположението на жбитъ, а особено по дѣйствиата

на панкреатическата жлъчка и отъ точка зрѣние на развитието на панкреаса само свинята може да се сравни съ него.

Сока на тази жлъчка съдържа три фермента, *трипсина* на Schiff или *миопсина* на Defresne, който пептонизира азотнитѣ вещества; *амилапсина*, който захарификува амилацеинитѣ вещества и най-послѣ *стеапсина*, който емулгизира и раздвоява мазнитѣ вещества.

Мазитѣ направо ли проникватъ въ организма или първомъ претърпяватъ нѣкакво видоизмѣнение? Въпрѣки опититѣ на Лебедевъ, който слѣдъ като давалъ на гладни кучета да ядатъ ленено масло или овча мазъ е намѣрилъ въ тѣхното клѣточно тѣкане мазни прилични на лененото масло или овчата мазъ, може да се каже че всѣко животно по неизвѣстенъ намъ механизъмъ произвежда особена мазъ; тѣй овчата мазъ различава отъ волската, тази пъкъ отъ конската, по вкуса а особено по химическия имъ съставъ. Нѣщо повече, въ сжщото животно мазъта отъ разнитѣ части на тѣлото различава. Всичко това доказва че мазнитѣ вещества които влизатъ въ организма не оставатъ въ натура въ клѣточното тѣкане, но претърпяватъ различни видоизмѣнения спорѣдъ животното и спорѣдъ видѣтъ му.

Мазитѣ които земаме съ храната изгарятъ отчасти, но тѣй като тѣхното разстройство е медленно, ако вѣрваме на Ebstein, то тѣ способуватъ много по малко на образуването на мазъ въ организма отъ колкото въглероднитѣ хидрати. За това Ebstein не отхвърля тѣхното употребление въ режима на тѣлеститѣ хора и счита мазнитѣ вещества като единъ отъ най-полѣзнитѣ агенти на храненето, особено когато чловѣкъ е подложенъ на голѣми трудове.

Двѣста и петдесетѣтъ грамма сланина които Германския императоръ заповѣдалъ да се даватъ всѣкидневно на всѣкий солдатинъ презъ време на войната отъ 1870 г.д. съставляватъ за него една официална признателностъ за важността на мазъта въ храненето на хора опредѣлени да пренасятъ тежки трудове.

Тѣзи резултати се потвърдиха неотдавно и отъ опититѣ на Debove и Flamant, които доказаха че почти всичката пзедена мазъ се натрупва въ организма. За тѣзи автори мазъта не само че е прѣвходна храна, но тя още намалява гореннето на азотнитѣ храни и за това тя може да се тури въ реда на спестителнитѣ храни.

Въ послѣдното подраздѣление на първоначалнитѣ храни влизатъ аорганическитѣ начала: солитѣ и водата.

Moleschott е доказалъ че за поддържанне на храненето са нужни 30 грамма соли въ день. Важността на солитѣ е голѣма, защото благодарение на тѣхъ и съединенията които тѣ правятъ съ хранителнитѣ вещества, тѣзи послѣднитѣ могатъ отъ една страна да вля-

затъ въ организма, а отъ друга да излязатъ; слѣдователно тѣ са необходимими фактори на храненето. По-важнитѣ отъ солитѣ са: хлоруритѣ и фосфатитѣ.

Въпроса на натровий хлоруръ (обикновенна соль) е билъ изученъ особено въ скотоводството, гдѣто са се попитали ако има полза да се дава соль на добитѣка. Днесъ всичкитѣ скотоводци признаватъ че солта усилава дѣйствието на храненето у добитѣка, но не увеличава тѣжкостта на тѣлото. Успиванieto на гореннето подъ влиянието на натровий хлоруръ е било доказано у човѣка отъ Voit и Rabuteau. Този послѣдний като е прибавилъ на обикновенната дневна храна по 10 грамма натровъ хлоруръ видѣлъ че уреята се повишила съ нѣколко десетки на градуса.

Отъ какво произлиза това усиление на горѣннето? Дали отъ увеличаванieto количеството на тази соль въ кръвта? На това може да се отговори отрицателно, защото Lehmann ни е показалъ че колкото натровъ хлоруръ и да изадемъ, пропорцията на тая соль въ кръвта остава сѣщата и се намира между 4,138 и 4,140 на 1000. Тази соль почти всичката се намира въ пикучѣта и спорѣдъ както са доказали опититѣ на Labellin, на *Дороговъ* и на Bardleben въроятнo дѣйствието на натрова хлоруръ състои въ възбужданieto на пищеварителнитѣ дѣйствия, а особено увеличаванieto киселината на стомахиия сокъ. Обаче това увеличаване на киселината на стомахиия сокъ не е могло да се забѣлѣжи у единъ болѣнъ, който е ималъ фистула на стомаха, напротивъ Herzen винаги е намрѣлъ намаление на тази киселина, когато са тургали въ храната отъ 10 до 30 грамма соль.

Въпроса на фосфатитѣ е по-тъменъ. Спорѣдъ нѣкои исключителни мнѣния тѣ играяли важна роль въ храненето. Въ видъ на варови фосфати, тѣ служѣли за хранение на нашитѣ кости, както е поддържалъ най-паче Alphonse Milne Edwards; като алкалически фосфати, тѣ съставляватъ единъ отъ най-важнитѣ елементи на кръвта, спорѣдъ Jolly; най-послѣ съ своя фосфоръ тѣ поправяли непрестаннитѣ загуби на нашия нервнъ системъ.

Опититѣ въ скотоводството малко са отговорили на тѣзи обѣщания и спорѣдъ опититѣ на Sanson и Chery-Lestage въ Франция и на Heiden въ Германия, химическитѣ фосфати, растопими или не, прибавени на обикновенната храна, минавали нацѣло въ пикучѣта като растопими фосфати, а нерастопимитѣ оставали въ неспражненията и слѣдователно нѣмали никакво дѣйствие върху храненето на животнитѣ. Обаче не може да се каже сѣщото и за фосфатитѣ които се съдържатъ въ растенията. Нѣкои зърна богати въ фосфати, както са

бобоветѣ, а тъй също и трицитѣ благоприятствуватъ на развитието на коститѣ и никненнето на зѣбитѣ.

За човѣка въпроса още не е рѣшенъ, и ако намираме нацѣло фосфатитѣ въ пикучьта и въ испражненпята, както това става съ натрева влоруръ, това незначн че тѣзи соли не дѣйствуватъ въ храненнето. Но ако искаме да дадемъ на организма фосфати не трѣбва да се служимъ съ многочисленнитѣ специалности които днесъ препълватъ аптекарската търговня, а да се служимъ съ зърна които съдържатъ фосфати.

Колкото до химическитѣ фосфати растопими или не, тѣхното благоприятно дѣйствие, което по нѣкога е неоспоримо, се дължи или на поправяннето на дѣйствието на червата или на киселинитѣ, които тѣ вкарватъ въ стомаха.

Алкалическитѣ основи на тѣзи соли, фосфати, карбонати, лактати и др. състоятъ или отъ калций, или отъ натрий, или отъ калий, и всѣкой отъ тѣхъ е распределенъ въ извѣстна часть на организма, калций въ скелета, натрий въ кръвта, калий въ мускулитѣ.

Да видимъ и дѣйствието на водата въ храненнето; то е отъ най-важнитѣ. Нашето тѣло съдържа голѣмо количество вода, и ние изваждаме отъ него достаточное количество чрезъ пикучьта, чрезъ пота, чрезъ дѣханнето; слѣдователно едно извѣстное количество вода трѣбва да дойде да замѣсти непрестаннитѣ загуби. Отъ тукъ се разумѣва че съвършенното прекратяване на вода въ храненнето е една отъ най-жестокитѣ мъки, която може да се наложи, и за която можемъ си състави понятие отъ думитѣ на хора осѣдени да умрѣтъ отъ гладъ, които поддържатъ че лишаваннето отъ вода ги мъчи най-много.

Но освѣнъ поправителната роль на водата, тя имала и това дѣйствие че усилявала торѣнието въ организма, сирѣчь увеличавала произвежданнето на уреята.

Flak, Bischoff, Genth са поддържали това мнѣние; особено този послѣдния, който е правилъ опити върху себе си съ голѣма научна строгость. Genth, при сѣщата храна, като увеличавалъ количеството на водата виждалъ че и уреята се увеличавала, тъй, като пиялъ 1485 грамма вода той испущалъ 1250 грамма пикучь въ която имало 40 грамма урея; при двѣ литри сир. 2,000 гр. вода количеството на уреята се въскачило на 48,3; при 4 литри на 53,1. Forster, Henneberg, Stohmann, Schmiedeberg. потвърдяватъ чрезъ опити това слабително дѣйствие на водата. Въ Франциѣ, Germain Sée поддържа сѣщото мнѣние и Albert Robin съ опити направени върху самия него, дохожда до сѣщитѣ резултати както и Genth сирѣчь че водата увеличава количеството на уреята.

Слѣдующитѣ двѣ таблици показватъ слабѣеието дѣйствиѣ на водата:

Опититѣ на Genth:

Режимъ	Твърди материи	Урея	Отношението на уреята къмъ твърдитѣ материи
Обикновенъ режимъ	70 гр., 129	43 гр. 269	61,6
2 литри вода	73,057	48,359	66,1
4 литри вода	75,356	53,194	70,5.

Опититѣ на Albert Robin:

Режимъ	Количество пичуць	Относит. тѣжина	Твърди материи	Урея	Отношение на уреята къмъ твърдитѣ материи
срѣдно отъ 5 дни	1200	1,023,5	65,75	32,53	49,4
сжщо съ 1250 гр. вода	2150	1,013	65,33	34,76	53,2

Всѣхитѣ тѣзи резултати са срѣщнали единъ рѣшителенъ противникъ въ Г'-на Debove. Въ единъ редъ опити той е доказалъ че при сжщата храна на хипнотизираниятъ (приспаниаъ) истерици количеството на водата не измѣнява онова на уреята. Като му заблѣдѣжилъ обаче, че почвата на неговитѣ опити не е добра, защото истерицитѣ могатъ да представляватъ най-странни промѣненія въ храненіето, той подновилъ своитѣ опити заедно съ своя шефъ на лабораторията Г-нъ Flamant. Тогава той доказалъ че единствения измѣнителъ на уреята е количеството на храната и че водата има никакво дѣйствиѣ, при всичко че той въ своитѣ опити е измѣнявалъ количеството на водата отъ 1 до 4 литри. При всичко това той признава че когато количеството на водата е по-долу отъ единъ минимумъ, сир. отъ 1 литръ, челоуѣкъ ослабва и уреята намалява.

Въпрѣки точността на опититѣ на Debove, Г-нъ Dujardin Beaumetz вѣрва че водата има голѣмо влияние върху храненіето, особено когато тя е взета заедно съ храната; той се основава не толкова върху противорѣчивитѣ резултати на Robin и Debove, колкото на опититѣ направени in vitro (въ стъкло) отъ Schiff и Vigier.

Първиятъ отъ тѣзи испитатели опредѣля първомъ пищеварителната сила на животното. Той зема едно куче въ време на пищевареніето, убива го, зема му стомаха, нарѣзва го на малки парчета, попарва ги съ 500 грамма топла и окислена вода, подиръ опредѣля колко албуминъ могатъ да смѣлятъ тѣзи 500 гр. вода. Количеството на албумина е разнo, отъ 70 до 75 грамма. Но ако се увеличи количеството на водата въ голѣмъ размѣръ сиречь до 200 литри, тогава не 70 грамма ще има смѣлнъ, а 75 килограмма.

Vigier въ своитѣ съвършено различни опити е дошълъ до сжщитѣ резултати. Ако туримъ въ четири отдѣлни стъкла по 60 гр. вода окислена $\frac{1}{1000}$; 50 грамма пепсинъ и 10 грама фибринъ и туримъ само въ тритѣ стъкла разни количества пептони, ще видимъ

че само въ четвъртото стъкло което не съдържа пептонъ смилането е свършено слѣдъ 6 часа, когато въ другитѣ то е толкова по-бавно, колкото повече пептонъ сме турили.

Въ време на яденieto, като приемъ известно количество вода, ние улесняваме преминуването въ чървата на пептонитѣ, които постоянно се образуватъ въ стомаха и съ това ние благоприятствуваме на дѣйствието на стомахния сокъ върху храната.

И тъй, като не признаваме че водата дѣйствува ослабително, трѣбва да признаемъ че тя е необходима за храненieto и че тя до негдѣ благоприятствува на пищеваренieto. Ние ще се повърнемъ по напълно върху този въпросъ, когато ще говоримъ за игнената на питетата и важната роль, която се е дала на изобилието или на липшението отъ тѣзи питетата въ лѣкуването на болѣститѣ на стомаха и особено онова на тлъстината (obésité). (Слѣдва).

Червеи намерени въ бълвоча и въ испражненията.

Joannes Chatin е представилъ на медицинската академия въ Парижъ. Червеи наблюдавани въ една болна на тридесетъ и петъ годишна възраст, която страдала отъ повреждания на пищеварителния си каналъ. Често тия червеи се явявали въ испражненията, и презъ едно силно бълване нѣколко червеи били изхвърлени отъ устата. Слѣдъ като се дало единъ очистителенъ лѣкъ на болната, тя изхвърлила изобилно количество слюзъ размѣсена съ множество червеи, и отъ тогава здравнето ѝ се поправило напълно.

Указва се че тия черви са отъ мухата *Tschomyza fusca*, типъ който види се представлява особена важностъ въ медицинската естествена история.

Отпестина това двукрило насекомо се наблюдавало въ челоуѣка, първото наблюдение се дължи на Г. М. Roger (съобщено въ биологическото дружество, 1-й редъ, т. III, страница 88 презъ 1851), то се относеше до една жена която е страдала отъ силно коремоболне, което престанало слѣдъ изхвърлянето на едно кълбо бѣло сопулява (слюзеста) материя, въ която имало двадесетъ такива червеи. Въ 1852 единъ новъ случай биде публикуванъ. При изхвърлянето на тия червеи Callier земалъ строги мѣрки щото не е оставало никакво съмнение. Това се напомня, защото Davaine, като е представилъ на биологическото дружество бѣлѣжката на Callier, показалъ се напълно убѣденъ че червитѣ са били изхвърлени отъ болния, а отъ послѣ е мислилъ че червитѣ на *Tschomyza fusca*, случайно паднали въ сѣда

дѣто са били испражненията. Профессора Laboulbène, който твърди подробно изследвал това насекомо, убѣдилъ се че то може да живѣе въ пищеварителния каналъ на човѣка.

Не само въ настоящето наблюдение червентъ са били събирани съ голѣма предпазливостъ и не се допускало никаква възможностъ за нѣкоя грѣшка, но и самото устройство на червея обяснява че той може да живѣе въ подобни условия.

Тия червей иматъ дебела хитинозна кожа, която противостои почти на всичкитъ химически дѣйствия, тѣ вмѣкнати въ пищеварителния каналъ закрѣпять се по край стѣннитъ на разнитъ органи, не само съ бодилчета и съ игличкитъ, които са нампреатъ на повърхността на кожата, но и съ челюститъ си (мандибулитъ) защото тия послѣднитъ като се видоизмѣняватъ, преобрѣщатъ се на кукички и особено това става въ оная частъ която се нампра между двѣтъ челюсти; тя има отъ вътрѣшната си страна нѣколко остри зѣби, които се вбиватъ въ слизестата ципа и така това насекомо се задържа силно.

Червея има доста сложенъ пищеварителъ каналъ, и види се че повечето той се храни съ житки храни, така той намира преготвена храна въ пищеварителния каналъ.

Види се че тоя червей противостои на смилателнитъ житкости, че той може да се залови у стѣннитъ на червата, че тамо той намира храна, и че той може да остане живъ дълго в оме и безъ да има храна; трѣба сега да се види какъ той диша.

Дихателната система на тоя червей, която е трахейна, има особенни расположения, които първъ Laboulbène показа.

Всичко у тоя червей, види се, да е сложно за какъвто и да е случаенъ паразитизмъ и то за малко или много продължително време: обема на дихателния органъ относително прави изключение, у него може да се събере твърдъ много въздухъ, и освѣнъ това той се състои отъ четри дихателни трѣбички. Двѣтъ задни се запушватъ по волята на животното щомъ то попадне въ една срѣдина малко не чиста за дишанieto му; преднитъ двѣ нѣматъ отворено отворствие но свършватъ на края съ едно тънко раскляпване, което е прекрито съ една тънка ципа, която напомня дихателнитъ трѣбички на червентъ на еднодневнитъ насекоми; като че тия органи са съставени да могатъ да служатъ за водно дишание, когато се лишатъ отъ въздушно-то. Въ всякой случай червея на тая муха може дълго време да стои безъ въздухъ, не само той живѣе нѣколко дни въ вода, масло и пр.; но той сѣщо живѣе когато, за опитъ, са го вкарали въ стомаха на разни мѣкопитающа животни.

Така неопровержимият факт е че тия червен могат да съществуват въ пищеварителния каналъ на човека: тѣхното устройство е таково щото тѣ могатъ да живѣятъ въ пищеварителния каналъ; освѣнъ това, въ настоящия случай, намѣрението имъ въ блъвоча и въ неспражненията премахва всяко съмнение и възражение.

(Изъ Bulletin de l'academie de medicine No. 36).

Прев. Д-ръ П.

Единъ случай изцѣряване отъ бѣсъ.

Единъ селянинъ отъ Saint-Anastasia близо до Неаполъ, на име Francesco Manco, на 52 годишна възраст, биде ухапанъ, на 10 Май т. г., въ крака и ръката отъ една побѣняла кучка, на която бѣса бѣ потвърденъ и съ вскрытието на кучето.

На 28 Юлий, Manco се разболява, чувствува безпокойствие и задушване, за да премахне престяганieto което усѣщаше въ гърлото си, жената му подава една чаша вода, но щомъ вижда водата пада въ яростъ и конвулзии.

Тутакси го пренасятъ въ Неаполъ въ болницата на неизлѣчимитѣ въ отдѣлението на Д-ра Сариа, въ едно плачевно състояние. Несчастния се оплакваше, че му е студено, не можеше да гледа водата и не можеше да търпи най-слабия вѣтрецъ, всичко това му увеличаваше страданията, появяваха се конвулзии и лудуване.

Д-ра Сариа, като се основаваше връхъ крайно паразитическото свойство на Sublimé corrosif (слюсюментъ), незабавно почна и му направи нѣколко спринцования отъ сублимата, като въ сѣщото време за укротяване на нервното раздражение правяше спринцования и отъ атропина. тия спринцования бидоха повтаряни и слѣдующитѣ дни. Това лѣкуване биде увѣнчано съ пълнъ успѣхъ. Явленията на бѣса постепенно намѣляваха, така щото слѣдъ нѣколко дни болния можеше безъ никаква мъка да пие вода, захвана да иска да яде и да пие и поиска да излѣзе отъ болницата.

Полудата на Manco се представляваше подъ три разни видове, които вървяха редовно единъ подиръ други.

Първомъ, той се показваше умисленъ, меланхоличенъ и вѣрваше че е изложенъ на всякакъвъ видъ преслѣдвания.

Тоя видъ полуда биде послѣдвана отъ друга съобразна съ занятието му. Той си въобразяваше че е въ селото си занятъ съ селитѣ земледѣлчески работи. Послѣ идваше мистический (таинственний) видъ: отъ заранята до вечерята той изговаряше молитви и пѣеше религиозни пѣсни.

Лѣкарството е твърдѣ силно и употреблението му опасно, не може съ първо да се вадатъ лѣкаритѣ на опити за да потвърдятъ дѣйствителността на Сублимата и на Атропина противъ бѣса. Изисква се щото да се направятъ клинически опити врѣхъ животни и ако полезността на това лѣкуване на напоитанския докторъ се укаже дѣйствително, то медицината ще располага съ двѣ силни средства противъ най-ужасната и най-страшната болѣсть, — Пастърозовитѣ амбулясвания като предупредително средство, — и спринцованията съ сублиматъ и атропина на Д-ра Сариа като лѣчително средство.

(Journal d' Hygiène 26 Августъ 1886).

Отчасти отговорността на лудитѣ.

(Отъ Профессора Балъ).

Шума на единъ знаменитъ процесъ е обърналъ вниманието на сждитѣ, на адвокатитѣ и на лѣкаритѣ специалисти по умственитѣ болѣсти врѣхъ въпроса за отговорността отчасти на лудитѣ по тѣхнитѣ престѣпления, тоя въпросъ е билъ дълго време предметъ на живи прѣния. Тоя въпросъ, който не е още окончателно рѣшенъ, слѣдъ толкова други наблюдения, ние намѣраваме да го разискваме отново; но, преди да пристѣпимъ къмъ задачата изобщо, ние ще изложимъ тоя знаменития фактъ, това толкова знаменито събитие, което е дало потикъ на дѣйствителността, ако е позволено така да се изразимъ.

Последното заключение отъ скритното престѣпление въ Villemonble е било осъжданието на Euphrasie Mercier. Прѣнията показаха че тая жена, която дѣятелността, трудолюбивия животъ и търговскитѣ способности като не са могли да я едобиятъ съ богатство, за да може да го спечели тя прибѣгнала къмъ престѣпления.

Евфразия, казва обвинителния актъ, измежду клиентитѣ си имала госпожицата Ménétret, която притѣжавала едно богатство отъ около 80,000 франга. тя си купила едно имущество въвъ отъ града, отишла тамо да живѣе и взела Евфразия за слуга. Частинитѣ обстоятелства въ които госпожица Ménétret живѣла и свършенното осамотяване въ което тя се намирала, въ едно дадено време, позволили на виновницата да извърши лесно престѣплението. Тя отръва господарката си, изгорява трупа (кадаврата), заравя наполовина изгорѣлитѣ кости въ градината, и направя единъ редъ твърдѣ сложни лѣкарствени преправяния, съ цѣль да обсеби богатството на господарката си.

По послѣ подчинена на едно побуждение, тъй да кажа нагонъ, тая жена събрала на около си повечето членове отъ семейството си, сестритѣ си Honorine и Sidonie, братъ си Camille, племенницата си Adèle, племенника си Alphonse, синъ на Honorine. Такивато, тъй да се каже неблагоприятно распорѣждане докарало нейното погубяване. Двѣ години слѣдъ престѣпленieto, тя е арестувана по доношенieto на племенника си, и слѣдователя, като се основавалъ особено върхъ фактоветѣ открити отъ тоя послѣдния, искаралъ виновността на подсъдимата.

Но презъ течението на процеса освѣтлява се единъ твърдъ интересенъ фактъ.

Предъ сѣда се намираше, не само една луда, но цѣло едно семейство отъ наслѣдствени лудости. Екцентричествата на Евфразия особенно тия на Honorine и Sidonie, които бѣха замѣсени въ обвинението, но са били изключени по невменяемостъ, експертиза билъ произведенъ отъ Blanche, Ball и Motet.

Два рапорта билоха направени: първия върхъ умственното състояние на Honorine, Sidonie и Camille Mercier; и върхъ умственното състояние на главната обвиняема.

Ние ще изложимъ на късо даннитѣ пропсходящи отъ тия документи, и тѣ ще ни запознаятъ съ умственното състояние на това странно семейство.

Семейството Mercier е една сбирщина отъ духовидци, отъ които едни иматъ твърдѣ развити умствени способности, а други притѣжаватъ твърдѣ тѣпи способности. Бащата на това многобройно семейство бѣше единъ простъ работникъ, който съ работата си, способнитѣ и дѣятелността, бѣше станалъ господарь, и управляваше едно завѣденie за прѣжда въ провинцията. Той бѣше единъ човѣкъ съ пламенни религиозни чувства, и отдавалъ всичкитѣ приключенія въ живота на Провидѣнието. Единъ день когато работитѣ му били забръкани, той намислилъ да направи една малка черкваца, и, за това той не се колебалъ и похарчилъ шестъ хиляди франга. Тия подробности могатъ да освѣтлятъ малко привичното обръщане на ума му. Той умрѣлъ въ 1846 отъ мозъчно крѣвоизлияние (дамла), което преди това още два пѣти му е дохождало. Той е ималъ прочее мозъчна слабостъ при която се прибавя мистичеството (тайнственностъ) но не е билъ лудъ.

Той оставилъ управлението на завѣдението си на най-старата си дъщеря Евфразия, която тогава била на двадесетъ и двѣ години. Въ революцията отъ 1848 се съсипало богатството на това семейство; и тогава се принудили да се распрѣснатъ. Но отъ това приключение

насамъ, една постоянна мисль послѣдвала, и тя завладала всичкото съществуване на госпожицата Mercier: тая мисль била да въстанови бащиното си богатство.

Мистическитѣ наклонности на това семейство дали единъ систематиченъ цѣтъ на тѣхното предубѣждение. Като се съедини на тѣхнитѣ първоначални наклонности особенното расположение на лудитѣ, расположение което ги прави да се гледатъ като центра на всичкитѣ приключения, които се развиватъ на около имъ, семейството Mercier измислило една система спорѣдъ която Божията Промисль, отъ една страна, дявола, отъ друга, сбили се така да се каже връхъ тѣхното тѣло.

Но въ всяка лудостъ между двама или повече, въ всяка една систематическа полуда приета отъ нѣколко души, отъ едно събрание малко или многочисленно, има всякога единъ началникъ, който дава поощрението и други подчинени които го прпематъ. Началника, Директора, главната роль, въ тоя случай играла Нопогіне, най-малката отъ семейството. Сестритѣ ѝ Евфразия и Сидония, братъ и Камилъ почувствуваха въ разни степени нейното влияние.

Нопогіне Mercier е настояща луда, два пѣти била затваряна въ лудницата. Мистическитѣ понятия и мисльта на преслѣдване съставляваха основата на нейната лудостъ, която още отъ дѣтинството ѝ бѣше се появила. Още отъ единадесетата си година по случай на първото ѝ причастие, видѣла се отнесена на седмото небе, слушала пѣенето на ангелитѣ, послѣ ѝ се превижда че е била пренесена въ свѣта на безднитѣ, които описва най-ужасно.

Презъ такова едно твърдѣ тревожно съществуване, тя станала майка на двѣ дѣца, но по умственно отношение тя никакъ не се измѣнила. Цѣлия ѝ животъ е билъ непрекъснатата една жалосинация (превиждане). Днесъ даже, въ лудницата, дѣто Нопогіне е затворена, и тамо тя слѣдва да развива същитѣ понятия, по-силно изразени, съ такъвъ живъ разговоръ и много пѣти тѣй краснорѣчиво изказани, щото трѣбва да я слуша човѣкъ за да може да си представи какво е нѣщо.

Брата Камилъ, сестрата Сидония по-слаби по умъ и характеръ слѣдватъ Нопогіне отъ далечъ по умствени състояния, но все така се намиратъ подъ същото влияние. Тѣхната лудостъ е слабо едно отражение отъ лудостта на Нопогіне, тѣ са намиратъ. тѣй да се каже, въ височината на разума си.

Но тия три лица нѣмаха що да отговарятъ по престѣпленіето; по несъвѣтливостъ тѣ са изключиха; и тѣ фигуриратъ тука просто като свидѣтели, и ако тѣ са повикани, то за да осѣятъ образа на

сестра си Евфразия, която, призната за луда и обявена за виновна отъ съдебнитѣ власти, възбужда прямо голѣмата задача, къмъ която ние слѣдъ толкова други, се опитваме да претѣпнимъ. (Слѣдва)

Смъртността въ г. Варна презъ мѣсець Априлий 1886 г.

Ex debilitate 6; Malaria 1; Marasmus senilis 7; Morbilli 2; Scarlatina 5; Tuberculosis pulmonalis 15; typhus abdominalis 1; idiotismus 1; Meningitis 3; Bronchitis Capillaris 3; Bronchitis chronica 1; Pleuritis 1; Pneumonia 7; Catarrhus intestinorum 2; enteritis tuberculosa 4; Gastro-Enteritis 1; hydrocephalia 1; intoxicatio alcoholica 1; Vulnus sclopetarium regii abdominalis penetrans 1; Causa ignota 12; всичко 75.

Презъ мѣсець Май 1886 г.

Albuminuria 1; Ex Debilitatae 4; Marasmus Senilis 3; Morbilli 7; Scarlatina 7; Tuberculosis 7; Typhus abdominalis 2; Epilepsia 1; Haemorrhagia cerebialis 1; Meningitis 3; Bronchitis 2; Broncho-pneumonia 4; Pneumonia 5; Emphysema pulmonum 2; Pneumo-typhus 1; Angina pectoris 1; Syncope 1; Vitium cordis 2; Catarrhus intestinorum 1; Cancer hepatis 1; Cirrhosis hepatis 1; Osteomyelitis chron. et ulcera gangrenosa 1; Causa ignota 7. Вещко 65.

Презъ мѣсець Юний 1886 г.

Alcoolismus (plegmona gangrenosa) 1; Erysipelas 1; Ex Debilitate 1; Marasmus Senilis 7; Morbilli 4; Tuberculosis generalis 1; Tuberculosis pulmonalis 8; Bronchitis 2; Emphysema pulmonum 1; Haemorrhagia cerebialis 1; Mania acuta et erysipelas phlegmonosa 1; Meningitis Acuta 3; Meningitis Tuberculosa 1; Myelitis chronica 1; Pneumonia duplex 1; Vitium cordis 2; Hepatitis chronica 1; Nephritis 1; Peritonitis chronica 1; Haemorrhagia (haemorrhoidalis) 1; Combustio 1; Causa ignota 3; Вещко 44.

Отъ редакцията.

Понеже приближава истичаннето на I-та година на „Медицинско Списание“, Редакцията има честь да предупреди Г-да Абонатитѣ, че тя ще престане да испраща вѣстника на ония Господа, които не са заплатили за I-вото му годишно течение и моли ония Господа, които не са платили за второто полугодие да побързатъ да внесатъ стойността му за да може да имъ се испраща и за напредъ вѣстника.